

FACTURA PÚBLICA, PAPER MULLAT

DESIGUAL. El primer balanç de l'aplicació de la nova llei de morositat mostra que si bé el sector privat ha millorat els seus terminis de pagament l'administració els ha dilatat, fet que acaba arrossegant tota la cadena de proveïdors

BERTA ROIG
BARCELONA

El 26 de març del 2009 més d'un miler d'empresaris i autònoms es concentraven a Madrid, davant el Congrés dels Diputats, per reclamar mesures urgents davant la crisi econòmica. La insòlita iniciativa partia de la patronal catalana Pimec i reclamava, entre d'altres, la reforma de la llei de morositat per tal de reduir els terminis de pagament, totalment desbordats respecte dels països del nostre entorn, i font d'agonies i tancaments sobretot entre les pimes. Aquell moviment va aconseguir que un any més tard, el juny del 2010, s'aprovés per unanimitat una reforma de la llei que suposava equiparar-se amb Europa en el termini de tres anys. En concret la nova norma situava l'objectiu de 60 dies per al pagament entre empreses, i de 30 per a les factures amb l'administració pública, amb un calendari d'adaptació fins aleshores.

Doncs bé, ha passat tot just un any des de la reforma i a l'hora de fer balanç les conclusions són força dispars. Així es desprèn de les dades de la Plataforma Multisectorial Contra la Morositat (PMCM) -creada justament arran de la mobilització del 2009-, a partir d'una enquesta realitzada el gener passat. L'enquesta posa de manifest que hi ha hagut una certa millora en els terminis de pagament entre empreses, passant dels 101 dies de mitjana el 2009 als 93 el 2010, i si bé aquesta xifra encara queda per sobre dels 85 dies establerts per la llei per primer cop mostren un canvi de tendència. L'anàlisi, però, és bastant diferent per a l'administració pública, qui se suposa que hauria de donar exemple en el compliment de les lleis. En aquest cas, però, la mitjana ha continuat pujant fins als 157 dies, és a dir, cinc mesos per cobrar una factura.

Així, ha fracassat la llei? Per al

“

L'important és que abans qui pagava a 300 dies ho feia

legalment i ara no

ANTONI CAÑETE
PIMEC I PMCM

Si l'administració paga tard les empreses ho fan repercutir en els seus proveïdors

MERCEDES POLO
GERENT GREMI CONSTRUCTORS

S'hauria d'emetre deute per pagar les factures pendents de l'administració

JOSÉ GARCÍA-MONTALVO
PROFESSOR D'ECONOMIA UPF

Aquesta llei no és com la llei antitabac, necessita més temps

per notar-se

PERE BRACHFIELD
CENTRE MOROSOLOGIA EAE

LES XIFRES

64%

Terminis superiors a la llei
Percentatge d'empreses que reconeixen contractes amb terminis superiors als 85 dies.

71%

Millora de terminis de pagament
La majoria de les empreses afirmen que paguen més ràpid que el 2009, tot i que només un 36% diuen que cobren abans.

secretari general de Pimec i alhora portaveu de la PMCM, Antoni Cañete, "l'important és que abans qui pagava a 300 dies ho feia legalment i avui no". Això vol dir, entre altres coses, que ara es poden iniciar processos judicials, una opció que la plataforma engegarà en les properes setmanes (vegeu pàgina 4).

El problema de la llei anterior, aprovada el 2004 i que incorporava una directiva europea de l'any 2000 que instava a combatre la morositat, és que incloïa l'opció que les parts pactessin un termini de pagament alternatiu, "la qual cosa desvirtuava totalment la llei", diu Cañete. A la pràctica els clients podien imposar als seus proveïdors terminis de pagament totalment abusius i el resultat és que en comptes de convergir amb la mitjana europea Espanya es va situar a la cua, només davant de Grècia, en les estadístiques de pagament (vegeu gràfic).

SENSE CRÈDIT. Aquesta situació en què tothom pagava quan volia es va poder aguantar en els anys de bonança, quan els proveïdors podien anar als bancs i caixes a descomptar-se les factures, però amb la crisi i el tancament del crèdit el sistema es va esmicolar i va deixar al descobert milers d'empreses, sobretot pimes i autònoms, que a pesar de tenir activitat no tenien accés a prou liqui-

ditat per tirar endavant.

El gran problema es concentra en l'administració pública, i sobretot en els ajuntaments. Com explica el president de l'associació d'autònoms ATA Catalunya, Josep Lluís Olmedo: "No hem notat cap millora en aquest darrer any, ens trobem que hem d'esperar sis mesos de mitjana per cobrar dels consistoris", diu. Com explica el director del Centre d'Estudis de Morosologia d'EAE, Pere Brachfield, "si l'administració paga a 300 dies a les grans empreses aquestes paguen a 180 als seus proveïdors". En altres paraules, tothom mira de traslladar el problema en el següent graó de la cadena, ja que com explica el gerent del Gremi de Constructores de Barcelona, Mercedes Polo, "de vegades no hi ha altre remei que fer-ho repercutir cap a baix". L'autònom, però, sol ser qui tanca la cadena i per tant aquest col-

Obligació de publicar-ho a les memòries

Un dels principals canvis que va introduir la reforma de la llei de morositat de l'any passat és l'obligatorietat que les empreses reflecteixin en les seves memòries anuals si ajornen els seus pagaments a proveïdors. Així ho va recollir l'ICAC (l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes) a finals del 2010, i per tant enguany serà el primer exercici que s'apliqui. La llei també preveu el pagament d'interessos de demora en els casos en què se sobrepassin els terminis fixats per l'actual normativa. L'obligació de publicar les demores en els terminis de pagament en la memòria anual farà especialment sensibles al compliment de la llei aquelles empreses participades que hagin de retre comptes davant dels seus accionistes.

lectiu és un dels més perjudicats per aquestes pràctiques.

Antoni Cañete reconeix que davant la difícil situació de finançament dels ajuntaments ara com ara no resulta gaire realista esperar millores però per això la PMCM reclama al govern de l'Estat que recuperi la idea original de crear una línia de l'ICO específica per pagar a proveïdors de l'administració. "Aquesta línia s'incloua en l'addicional 4 de la llei però el govern la va suprimir amb la llei de pressupostos abans que s'arribés a posar en marxa". Però més enllà d'aquesta mancança Cañete destaca que el problema és que l'administració té molt complicat endeutar-se en els mercats per les restriccions imposades per Europa i en aquesta situació una de les poques opcions és endeutar-se cap a baix, o el que és el mateix, finançar-se a costa dels seus proveïdors.

Pel secretari general de la Cecot, David Garrofé, "caldrà que les administracions negociïn diferent amb els seus proveïdors perquè sinó al final ningú voldrà treballar-hi". Entre altres coses perquè avui una factura a nom de qualsevol administració és poc més que paper mullat davant de

La PMCM demana que es creï una línia de l'ICO per pagar les factures pendents

les entitats financeres. Ara bé, Garrofé denuncia que no tot és un problema de manca de diners. "La insolvència potser explica el 70% dels casos en què no es paga però l'altre 30% es podria resoldre aplicant mesures d'eficiència a l'administració", diu.

Com amb tot, el problema va per barris i, com destaca Cañete: "Ens consta que el Ministeri de Foment sol pagar a 45 dies i hi ha consistoris com el de Barcelona que paguen a 43 dies". En canvi Madrid, un dels ajuntaments més endeutats de l'Estat, paga factu-

Radiografía de la morosidad

Sector privat

TERMINIS MITJANS PACTATS I REALS

En dies

● 2009 ● 2010

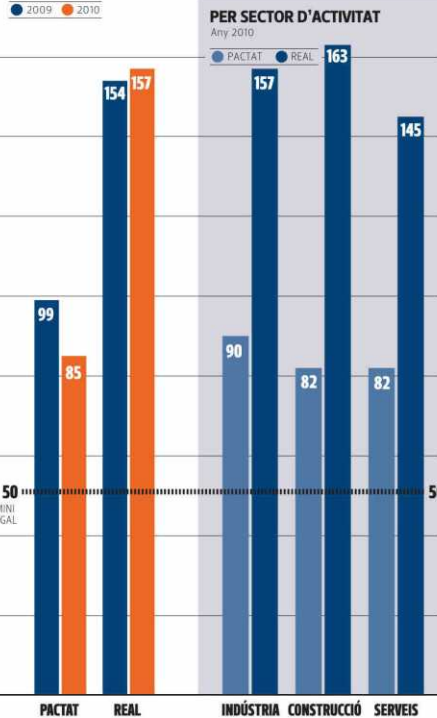

Sector públic

TERMINIS MITJANS PACTATS I REALS

En dies

● 2009 ● 2010

CONSEQUÈNCIES A CURT TERMINI DELS PROBLEMES DE MOROSITAT

En percentatge d'empreses

TERMINI MITJÀ PER PAÏSOS

Any 2009. En dies

FONT: PMCM I CAMBRA DE COMERÇ DE BARCELONA

res a més de dos anys. Entre les comunitats autònomes també hi ha classes. "Per exemple Galícia compleix els terminis legals i el País Basc s'ha compromès que el 2013 pagarà a 30 dies però altres com València o Andalusia paguen molt malament", explica el portaveu de la PMCM. A Catalunya la Generalitat se situa al voltant dels 97 dies.

BATERIA DE PROPOSTES. El Banc d'Espanya recorda que el deute acumulat només per l'administració local suma 35.000 milions d'euros. Davant aquesta situació, la PMCM ha entregat al govern estatal una sèrie de propostes per suavitzar-ne l'impacte. Entre elles recuperar la línia ICO que finalment es va suprimir, que l'administració prioritzi el pagament a empreses que tenen concentrat en el sector públic el 30% o més de la seva facturació i reconèixer públicament el deute acumulat amb proveïdors. "Si hi hagués aquest reconeixement seria molt més fàcil aconseguir línies de descompte als bancs", diu Cañete.

La PMCM té pendents reunions amb la federació i l'associació de municipis -molt crítiques amb la llei en el seu moment- i alhora també ha tingut les primeres re-

unions amb el nou govern de la Generalitat, amb qui de moment han acordat treballar per constituir un observatori de la morositat a Catalunya.

Acceptar el problema és el primer pas per trobar-hi solució i per experts com el professor

L'Ajuntament de Barcelona paga a 43 dies però Madrid pot trigar més de 2 anys

d'economia de la UPF, José García-Montalvo, el que cal és que l'administració posi el compte a zero "i si cal emetre més deute per pagar les factures que ho faci". I és que, segons García-Montalvo, "cada vegada que el *Financial Times* publica un article on s'explica que a Espanya les administracions arriben a pagar a 700 dies es fa molt de mal de cara als mercats". En aquest sentit el professor de la UPF considera que "acaba sent contraproduent aprovar una llei que després no es pensa complir perquè això malmet encara més la imatge de país".

En general existeix aquesta percepció que la llei, si bé necessària,

va arribar en un moment de difícil compliment i en aquest sentit Mercedes Polo explica: "Des del gremi ja vam dir en el seu moment que no era el moment". El sector de la construcció és de fet el sector on es dilaten més els pagaments, amb una mitjana de 97 dies, seguit de la indústria (96) i dels serveis (86), que se situen quasi en terminis dins la llei (85 dies). Aquestes, però, són les mitjanes, ja que si ens fixem en les dades per a les grans constructores el termini de pagament puja fins als 193 dies.

Les grans empreses són els primers graons en l'escala i per això

sovint han estat precisament aquestes les que han tingut menor sensibilitat a l'hora de pagar a termini, de vegades perquè elles també cobren tard però d'altres simplement per manca de voluntat. Per això s'entén que la batalla per aconseguir una modificació de la llei de morositat la comandés Pimec i no Foment o la CEOE. De fet, des de la plataforma es fa la lectura que són precisament les grans empreses les interessades a donar una lectura negativa del balanç d'aplicació de la nova llei. "Donen el missatge que no ha servit de res perquè en el fons el que

volen és tornar a la situació anterior", explica Cañete. Amb tot des de la CEOE s'ha fet un cert gir i s'ha començat a parlar d'aquest problema, tot i que sempre enfocant cap a les factures pendents de l'administració. "Estem encantats que ara la CEOE es posi les piles, no farem cap favor si entenem això com una guerra entre grans i petites", diu Cañete. En aquest sentit el secretari general de la Cecot defensa que les diferències vénen més per sectors que per la dimensió de l'empresa. "A la Cecot ens ha costat tenir una posició unitària perquè per exemple el sector de la distribució i petit comerç no volen la llei", explica.

El que tenen clar tant Garroff com Cañete és que no hi ha marxa enrere perquè, com destaca el segon, "aquí el que ens juguem és tenir una economia pròpia del segle XXI". Com afegeix Brachfield, "aquesta no és com la llei antitabac en què d'un dia per l'altre es deixa de fumar als bars, aquí cal temps". Com a mínim fins que la crisi deixi d'estrenyer la caixa pública. Entretant la llei de morositat posa en evidència que resulta extremadament fàcil aprovar una iniciativa per consens per incomplir-la amb la mateixa unanimitat.

Pèrdua de competitivitat

Reclamar uns terminis de pagament menys dilatats no és un tema menor. Segons un estudi fet per la Plataforma Multisectorial Contra la Morositat el cost financer que ha de suportar una empresa espanyola és el doble que el que té una empresa francesa per culpa precisament de tenir un període de cobrament del doble de dies.

També en aquest sentit un recent estudi de la Cambra de

Comerç de Barcelona posa de manifest que la morositat obliga el 44,7% de les empreses a destinar part dels seus beneficis a cobrir aquests impagaments. En altres paraules, aquells diners que podrien anar destinats a fer noves inversions o potser a ampliar la plantilla s'han d'acabar usant per tapar els forats. Tot un llast afegit que malmet el camí cap a la recuperació econòmica.